

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden

cc pers

BURGEMEESTER
DR. IR. G.M. VAN DEN TOP
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER 14035
WWW.HILVERSUM.NL

DATUM 4 november 2025
ONS KENMERK 1890250
BEHANDELD DOOR M. de Gooijer
TELEFOON +31356292578
BIJLAGEN
BETREFT Beantwoording vragen Art. 42 van fractie Durlacher
inzake demonstratie Extinction Rebellion

Geachte raadsleden,

Op 7 oktober 2025 heeft de fractie Durlacher vragen gesteld op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde. De vragen hebben betrekking op de demonstratie van de actiegroep Extinction Rebellion bij de NOS op het Mediapark van zaterdag 27 september 2025.

De fractie van Durlacher heeft hierover vragen gesteld over en hieronder treft u de beantwoording van deze vragen:

1. *Bevestigt u dat de veiligheidsdriehoek toestemming gaf om het dak van het NOS-gebouw te betreden? Was hiervoor toestemming van de eigenaar (Media Park Enterprise B.V.)? Zo nee, erkent u dat dit neerkomt op het faciliteren van huisvredebreuk?*

Het recht op vergadering en betoging is zowel nationaal als internationaal neergelegd in verschillende wetten, bijvoorbeeld artikel 21 van het Internationaal Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten van de Verenigde Naties (IVBPR), artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en artikel 9 van de Grondwet. Het recht op vergadering en betoging mag alleen worden beperkt als dat noodzakelijk is en bij wet voorzien. De juridische kaders van een beperking zijn uitgewerkt in de Wet Openbare Manifestaties (Wom).

De WOM bepaalt dat:

- de burgemeester verantwoordelijk is voor het beoordelen van kennisgevingen van betogingen en het treffen van maatregelen;
- beperkingen of voorschriften uitsluitend mogen worden opgelegd op grond van artikel 5 WOM, wanneer dit noodzakelijk is ter bescherming van:
 - de gezondheid,
 - het verkeer, of
 - de bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden;
- de politie optreedt binnen de aanwijzingen van de burgemeester en het gezag van de driehoek, met als doel de openbare orde te handhaven en de veiligheid van deelnemers en omstanders te waarborgen.

Binnen dit juridische kader worden door de driehoek vooraf risico-inschattingen gemaakt en scenario's voorbereid. In dit specifieke geval heeft de gemeente voorafgaand aan de manifestatie aan de organisatie kenbaar gemaakt dat het betreden van het dak - mede uit oogpunt van veiligheid - niet wenselijk is. Uit jurisprudentie blijkt dat het tijdelijk beklimmen van een pand tijdens een manifestatie in bepaalde gevallen niet strafbaar is, mits dit geen gevaar oplevert. De driehoek heeft daarom, binnen de juridische kaders, gekozen voor een de-escalerende aanpak om de situatie beheersbaar te houden. Hierdoor is de aanwezigheid van demonstranten op het balkon beperkt gebleven tot een klein aantal en korte duur.

2. *Bestond er een draaiboek waarin stond hoever actievoerders mochten gaan, en wie bepaalde die 'tolerantiegrens'? Vindt u dat vernieling en bekladding binnen enige redelijke tolerantie vallen?*

De veiligheidsdriehoek maakt gebruik van een handelingskader. Daarin worden scenario's uitgewerkt en wordt voor zover mogelijk bepaald wat binnen de wettelijke grenzen van het demonstratierecht valt, en welke zaken aandacht vragen van de driehoek. Desondanks moeten er tijdens een demonstratie afwegingen worden gemaakt omdat de context bepalend is voor de beoordeling van beperkingsgronden en / of strafbare feiten.

De zogenoemde tolerantiegrens wordt bepaald door de driehoek, op basis van wetgeving, jurisprudentie en de actuele veiligheidssituatie. Uit jurisprudentie blijkt dat het aanbrengen van stickers, posters of afwasbare verf onder omstandigheden tijdelijk moet worden gedoogd. In dit geval is echter vastgesteld dat op verschillende plekken niet-afwasbare verf is gebruikt en dat er sprake was van blijvende schade aan eigendommen. Daarmee zijn de grenzen van het demonstratierecht overschreden. De NOS heeft hiervan aangifte gedaan, en de verdachten zullen strafrechtelijk worden vervolgd.

3. *Waarom werd niet ingegrepen bij strafbare feiten die zich voor de ogen van agenten afspeelden? Klopt het dat agenten via portofoon de instructie kregen 'niet optreden'?*

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft tijdens de demonstratie vast gesteld dat er vanaf een bepaald moment sprake was van een strafbare vernieling. Vanaf dit moment is door de politie opgetreden. Demonstranten zijn gestopt en materialen zijn in beslag genomen. Het politieoptreden was gericht op het voorkomen van verdere schade en het waarborgen van de veiligheid. Strafbare feiten worden niet genegeerd: verdachten die mogelijk strafbare handelingen hebben gepleegd, worden strafrechtelijk vervolgd.

4. *Bent u bekend met de beelden waarop een agent, bijvoorbeeld, een emmertje lijm teruggeeft aan een actievoerder? Worden deze beelden onderzocht?*

Ja, deze beelden zijn bekend. Het teruggeven van materialen gebeurde in een fase waarin nog geen juridische grondslag was vastgesteld voor optreden. Zodra deze er wel was, is opgetreden en zijn de materialen in beslag genomen.

5. *Wat is de totale financiële schade aan gemeentelijke en particuliere eigendommen, en wie betaalt de schoonmaak – de belastingbetaler of de dader? Gaat de gemeente schade verhalen op XR of individuele deelnemers? Zo nee, waarom niet?*

Er is geen schade aan gemeentelijke eigendommen. Wel is er schade toegebracht aan eigendommen van de NOS en het Mediapark. De NOS heeft hiervan aangifte gedaan, en de verdachten zijn aangehouden en moeten op een later moment voor de rechter verschijnen. Daarbij wordt ook beoordeeld of de schade van ongeveer €9.000 verhaald kan worden. De gemeente zelf heeft op dit moment geen aanleiding om civielrechtelijk schade te verhalen, omdat er geen gemeentelijke schade is geconstateerd.

6. *Heeft de gemeente kennisgenomen van eventuele aangiftes door de NOS en Media Park Enterprise. Is er overleg geweest over schadevergoeding en toekomstige beveiliging? Zo nee, waarom niet?*

De gemeente is bekend met de aangifte die door de NOS is gedaan. Er is regelmatig overleg met de NOS over de inzet van maatregelen en de borging van de veiligheid bij toekomstige manifestaties.

7. *Waarom zijn er ondanks vastgestelde strafbare feiten nul aanhoudingen verricht, en op wiens instructie is daarvan afgezien?*

Tijdens de manifestatie was de inzet gericht op het onmiddellijk stoppen van strafbare gedragingen en het waarborgen van de openbare orde. Gezien het aantal demonstranten en de verspreiding van de groep zou aanhouding ter plekke ten koste zijn gegaan van de inzet op de-escalatie en veiligheid. Camerabeelden zijn veiliggesteld en kunnen alsnog leiden tot aanhoudingen en vervolging. Er is dus wel degelijk gehandhaafd, op de manier die op dat moment het meest effectief was.

8. *Deelt u de analyse van de Nederlandse Politiebond dat hier sprake was van 'oneigenlijk gebruik van politiecapaciteit'? Hoe voorkomt het college dat Hilversum voortaan decor wordt van wat agenten zelf 'een theaterspel' noemen?*

We begrijpen de zorgen van de politiebond over het groeiende beslag dat de beheersing van escalerende demonstraties legt op politie capaciteit. Tegelijkertijd is het onmogelijk om het grondrecht van betoging te faciliteren en indien nodig te handhaven of te beperken zonder de inzet van de politie. De politie-inzet bij manifestaties is gericht op het beschermen van zowel deelnemers als omstanders en op het indien nodig begrenzen. Dat is, zeker in een mediastad als Hilversum, een cruciale taak. De inzet tijdens deze manifestatie was conform die opdracht en binnen de juridische kaders.

9. *Waarom lijkt er een tweedeling te ontstaan, waarbij sommige demonstranten hard worden aangepakt (zie voorbeelden Amsterdam en Den Haag), terwijl men in Hilversum vrij spel krijgt? Deelt het college de opvatting dat de wet voor iedereen gelijk hoort te gelden — ongeacht het doel of de overtuiging van de demonstrant?*

De driehoek onderschrijft volledig dat de wet voor iedereen gelijk is, ongeacht overtuiging of doel van de manifestatie. De driehoek stelt voor elke manifestatie grenzen op basis van het demonstratierecht en relevante jurisprudentie. Politie, Openbaar Ministerie en gemeente stemmen hun optreden nauwkeurig af, met nadruk op de-escalatie en veiligheid. De suggestie dat in Hilversum 'vrij spel' wordt geboden, is onjuist.

10. *Erkent u dat XR, door gericht te ageren tegen de NOS, feitelijk druk uitoefent op de vrije pers? Welke maatregelen neemt Hilversum om mediabedrijven te beschermen tegen herhaling?*

Het recht op vrije pers en het recht om te demonstreren zijn beiden fundamentele vrijheden in onze democratische rechtsstaat. Kritiek op media mag worden geuit, zolang dat gebeurt binnen de grenzen van de wet. Zodra die grenzen worden overschreden, bijvoorbeeld door vernieling, dan treden wij op.

11. *Bent u bereid XR pas weer een demonstratie te laten houden als zij schriftelijk garanderen andermans eigendom en veiligheid te respecteren, en wordt het beleid aangescherpt zodat privé-eigendom (zoals daken van bedrijven) voortaan altijd is uitgesloten?*

De gemeente kan een demonstratie uitsluitend beperken of verbieden op basis van een van de drie wettelijke gronden van de Wet Openbare Manifestaties (WOM):

- 1) een gevaar voor de gezondheid,
- 2) ernstige verkeershinder,
- 3) (vrees voor) ernstige wanordelijkheden.

Deze beperkingsgronden waren en zijn hier niet van toepassing. Wij kunnen organisaties niet verplichten vooraf garanties te geven over gedrag van deelnemers.

12. Wanneer neemt de burgemeester openlijk verantwoordelijkheid voor het falende optreden van zijn driehoek?

De driehoek herkent zich niet in de kwalificatie van “falend optreden”. De driehoek heeft binnen de juridische kaders en geldende jurisprudentie gehandeld, gericht op de-escalatie en handhaving waar nodig. Er is zorgvuldig opgetreden binnen de wettelijke mogelijkheden.

13. Kan de raad, naast beantwoording van bovenstaande vragen, een volledige evaluatie met feiten, schadebedragen en beslislusnotities ontvangen?

Het staat onze gemeenteraad uiteraard altijd vrij om in aanvulling op deze beantwoording om nadere informatie te verzoeken.

Hopende hiermee uw vragen beantwoord te hebben.

Hoogachtend,
de burgemeester van Hilversum

dr. ir. G.M. van den Top